

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Družnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 100.

Sobota, 16. decembra 1933.

Leto VIII.

Mesec december

je mesec agitacije za naš tisk.

Zaupnike strokovnih, kulturnih in zadrugi organizacij, vse poverjenike in zavedne naročnike našega lista naprošamo tem potom, da storijo svojo proletarsko dolžnost in pridobijo »Delavski Politiki« čim več novih naročnikov.

Mnogo požrtvovalnih sodrugov iz raznih krajev se je že odzvalo našemu apelu s tem, da pridno nabirajo in pošiljajo upravi nove naročnike. Mnogo pa je še krajev, odkoder ni bilo takšnega odziva kot bi ga lahko pričakovali.

One sodružice in sodruge, ki se jih to tiče, opozarjamo, da čas hiti! Kmalu bo mesec december pri kraju.

Bojevniki za delavske pravice ne smejo biti mlačneži. Vsak, kdor se prišteva k armadi razredno zavednega delavstva, se mora zavedati tudi tega, da je po Marxovem izreku:

»Osvojitelj delavskega razreda delo proletariata samega!«

Delavski tisk je vaše orožje! Skrbite zato, da bo to orožje dovolj ostro nabrušeno v boju za vaše pravice!

»Delavska Politika« nima v ozadju bank ali pa podjetnikov, da bi jo vzdrževali; vzdrževati se mora izključno le z naročnino. Grobokop svojega najboljšega prijatelja in svetovalca je vsakdo, ki se tega ne zaveda in sprejema delavski list, ne da bi redno plačeval naročnino.

Zaupniki! Predočite vse to mlačnežem in nezavednim in prepričani smo, da bodo storili svojo dolžnost. Bolj kakor kdajkoli poprej je potrebno danes, da se tega zavedamo vsi.

Zato pokažimo v tem mesecu, da smo zavedni člani armade, ki se bori za osvoboditev delavskega razreda.

Na delo za pridobivanje novih naročnikov!

Stanovski svet v Avstriji

Prvo vijolino bi hoteli igrati ljudje, ki so gospodarstvo zavozili.

Avstrijski kancler dr. Dollfuss bi rad rešil velik problem. Iz demokratične republike hoče ustvariti najprej »stanovski svet«, potem pa »stanovsko državo«. Po dolgi posvetovanjih in razpravljanjih so prišli do prepričanja, da stanovi nimajo nobenega programa. Vladi so predlagali gremiji, trgovske zbornice, industrija in zadrugi razne predloge. Med vsemi predlogi pa ni nobene pametne besede.

Naravno. Vsak stan ima svoje zahteve v območju svojega najmanjšega konservativnega obzorja. Poleg tega ne morejo imeti banke, milijonarji in industriji ter obrtniki enakega programa iz svojega interesnega stališča.

V »stanovskem« parlamentarizmu torej ne more biti ob današnjih razmerah skupnih gospodarsko-političnih programov in problemov, pač pa toliko strank kolikor stanov, ki pa tudi med seboj vlečejo vsak na svojo stranko, ker so vsi, razen kapitalistov, brez programa, to je brez problematičnega progresivnega načrta in obzorja.

Lepa »demokracija« bo ta novi avstrijski parlamentarizem. Delavstvo se tem načrtom res lahko smeji.

Širite naš list!

Konstituiranje Delavske zbornice v Ljubljani

Narodni klub zapustil sejo — Upravni odbor nadaljuje svoje delo

Včeraj se je vršila prva seja novizvoljenega upravnega odbora in finančne kontrole Delavske zbornice ob navzočnosti zastopnika g. ministra za socialno politiko dr. Karlina. Prvo sejo je otvoril začasni predsednik s. Sedej, nakar so vsi člani položili podpisano prisego.

Pri prvi točki dnevnega reda je v imenu naših članov upravnega odbora stavil s. Čelešnik sledeči predlog za spremembo sedanjih pravil in volitev predsedstva.

Predsedstvo v DZ obstoji iz 5 članov: predsednika, podpredsednika, blagajnika in dveh članov, ki ju izvoli v predsedstvo upravni odbor.

Predsednik in blagajnik naj pripadata klubu Strokovne komisije; podpredsednik (nameščenec) in en član Narodnemu klubu; en član pa klubu Jugoslovanske strokovne zveze.

V imenu Narodnega kluba je g. Kosem predlagal, da naj se prepusti klubu mesto podpredsednika in blagajnika.

Ker je s. Čelešnik ta predlog odklonil, je Narodni klub na predlog g. Kosema zapustil sejo upravnega odbora.

Po odhodu narodnih se je seja nemoteno nadaljevala in prišla k volitvi predsedstva. Za predsednika je bil soglasno izvoljen dosedanji predsednik s. Čobal. Ker pa se je s. Čobal zahvalil za zaupano mu mesto, je s. Čelešnik orisal vse dosedanje nemotno in požrtvovalno delo s. Čobala za DZ in za delavski razred ter se mu za to delo najlepše zahvalil, z željo, da naj tudi nadalje kot član uprave DZ da na razpolago svoja bogata izkustva. Isto je za krščansko-socialni klub ponovil g. Lombardo. Nato je bil soglasno izvoljen za

predsednika s. Sedej Lojze, za blagajnika pa s. Čelešnik. Od krščansko-socialnega kluba je bil v predsedstvo izvoljen g. Lombardo. Mesto podpredsednika in še enega člana predsedstva je ostalo prazno, ker je bil upravni odbor prepričan, da je bil sklep Narodnega kluba nepremišljen in prenačilen.

Po končani seji upravnega odbora se je vršilo konstituiranje finančne kontrole ob navzočnosti člana Narodnega kluba g. Štruca ter je bil za predsednika soglasno izvoljen s. Petejan iz Maribora.

Iz zgoraj opisanega poteka se je razvidno, da je »Narodni klub« hotel izsiliti večje zastopstvo v upravnem odboru kot pa mu pripada. Ponudni sta mu bili dve mesti ali 40 odstotkov vseh za razdelitev v pošteve prihajajočih mest, dočim ima v plenumu le 35 odstotkov vseh mandatov. Stvarno ta klub ni bil upravičen staviti večjih zahtev, ampak bi bil moral sprejeti to, kar se mu je dalo.

Če gospodom, ki odločujejo o zadržanju kluba, ni za stvarno delo, potem je njihovo zadržanje umljivo. To je politika opozicije za vsako ceno. V nasprotnem slučaju pa moramo reči, da morejo tako nastopati le ljudje, ki nimajo nobenega kriterija.

Delegacija razrednih strokovnih organizacij se seveda ni mogla in tudi ne bo mogla ozirati na tiste, ki s svojim početjem ovirajo delo, ampak bo morala uravnati svoje zadržanje tako, kakor ji to narekujejo življenjski interesi delavstva. Kdor bo za tako sodelovanje, je dobrodošel, kdor se mu bo odtegoval, bo nosil tudi odgovornost.

Se rudarjem nekaj!

Rudarji TPD so zaprosili za nabavni prispevek.

Dolgoletno praznovanje šihov in pa prav umetno zniževanje zaslužkov je rudarje Trboveljske premogokopne družbe spravilo v tako bedo, da niso sedaj na zimo v stanju, nabaviti si najpotrebnejše za prekrbo družine. Ogromna večina njih otrok ne mogla na zimo niti v brodelno pomoč drugih. Če bi tega ne bilo, bi letos najmanj polovica otrok ne mogla sedaj v zimski niti v šolo, pa čeprav je ta blizu. Vendar je to vse skupaj malenkost napram ogromni potrebi.

Radi tega so rudarji vložili proš-

njo na generalno ravnateljstvo TPD v Ljubljani za izplačilo enkratnega nabavnega prispevka, da si bodo mogli nabaviti vsaj delno to, kar najbolj potrebujejo.

Upamo, da bo družba to prošnjo svojih rudarjev pravilno razumela. Zakaj, če je družba vključ obstoječi krizi na letošnjem občnem zboru izkazala nad 4 milijone dinarjev dobička in gre poleg tega še premog v denar tako, kot že dolgo ne, potem smo uverjeni, da se bodo pri dobri volji našla tudi sredstva za pomoč rudarjem.

Trgovina z Nemčijo cvete. Angleški trgovinski minister Runciman je medavno izjavil v britski spodnji zbornici na interpelacijo glede uvoza nemškega niklja in starega železa ter drugih surovin za izdelovanje municije, da je Nemčija vpeljala tega blaga leta 1932 435.037 centov, leta 1933 pa 2.621.904 cente, torej v tem letu šestkrat toliko kakor lani. Iz Anglije v Nemčijo pa je bilo izpeljanega leta 1933 223.458 centov, prejšnje leto pa le 48.386 centov. To blago služi za vojni material. In Anglija govori o razorožitvi in bojkotu Nemčije. Kapitalizem pač ostane kapitalizem!

Nemci so izstopili iz Pen-kluba. Nemška sekcija mednarodne organizacije književnikov, Pen-kluba, je prijavila

Zakaj se narodi neki sovražijo

Amerikanec, ki je potoval po Evropi, se je silno čudil, da imamo v Evropi toliko hermetično zaprtih mej. Vsakih par kilometrov trčiš na deželno mejo in komaj je prestopiš, že naletiš na neokusno sovražstvo in jezo na sosednje državljane. Ta svobodni Amerikanec pravi, da je ta atmosfera nezdrava in ne more doživeti dobrega zaključka, če se atmosfera temeljito ne izpremeni.

Naši prosvitljeni ljudje bi rekli, da je Amerikanec naiven in da ne pozna naših »vitalnih interesov«.

Toda to, česar Amerikanec ne razume, ne razumemo tudi mi. Mirovna pogodba se je sklenila, čeprav deloma krivično, vendar z željo miru in reaktiviranja najboljših mednarodnih odnosov. Nešteto se je in se še naglašja, da je edini izhod iz neznosnih razmer sporazum med narodi in državami ter najaktivnejše sodelovanje. To je teza, ki je priznana, teoretično in praktično utemeljena. Ali kljub temu, da mednarodna politika že petnajst let »dela« po tej tezi, nastajajo med posameznimi deželami in deželicami le večje sovražstvo in jeza. Zaprte so meje; preseljevanje je omejeno na minimum in tudi nemogoče, ker je po vseh deželah velika socialna in gospodarska kriza. Narodi torej ne prihajajo v stik, zato tudi nimajo prav nobenega vzroka in ne prilike, da bi se sovražili med seboj in jezili drug na drugega. In kljub temu čutimo tudi mi vsi, da se sovražstvo in jeza večata.

Dobro znamenje je sicer, da so se v najnovejšem času jeli državniki zavedati te velike nevarnosti ter sklopiti prijateljske zveze med državami. Tako tudi na Balkanu in v Orientu sploh.

Važno pa je vedeti, odkod izhaja to sovražstvo med narodi in deželami, če ne daje ukinjeni stik narodov za to nikakršnega povoda.

To sovražstvo gojita predvsem dva faktorja. Mednarodni kapitalizem in nacionalistični šovinizem. Mednarodni kapitalizem ščiti ali zatira male države, da mu politično služijo v svoji odvisnosti, fašizem pa služi kapitalizmu s tem, da ovira sporazum med narodi obenem. To je kratko označena baza, na kateri temelji neobzirno sovražstvo med evropskimi narodi.

Glavno orožje v gojenju te slabosti pa je časopisje, ki je popolnoma v rokah tistih, ki jim politika sovražstva služi. Ni treba navajati vzgledov, ker so na dlani. Toda petnajstletna povojna doba nam bridko dokazuje, kako potrebno je časopisje, ki se zavzema za sporazum med narodi in sodelovanje med njimi. Socialistično časopisje v tem boju je najvažnejše. Delavski tisk je in mora ostati, poleg svoje socialistične naloge, tudi prvobojevnik za sporazum med narodi. Druge poti ni.

In razumljivo je, če se evropski atmosferi čudi Amerikanec, zakaj, čudijo se ji vsi treznomisleči ljudje.

la svoj izstop zato, ker je izvršni odbor na svoji zadnji seji sklenil, da je sprejemanje komunističnih književnikov v Pen-klub obvezno.

Sodoben uvod v molitev. Kongres nacionalnosocialističnih cerkvenih predstavnikov v Slezvig-Holštajnu je vsem evangelijskim pastorm razposlal navodila, da morajo vsako službo božjo začeti in končati z vzklikom: »Heil Hitler«.

Doma in po svetu

Tarnanje o pokvarjenem svetu.

Umori, grozoviti umori, prevare in javna takozvana demoralizacija so zla, ki povzročajo, da čitamo vsak dan več tarnanj o pokvarjenosti ljudi. Toda vsa ta grozodejstva popisujejo isti listi z dramatično ali komedijansko naslodo. Kakor pač opisi bolj vplivajo na čitateljeve občutke.

To je ena stran, ki izpodkopava »moral« tla. Hujše zlo so socialne razmere, če ne najhujše, ker se prav v socialno težkih dobah porajajo nezdravi pojavi v človeški družbi.

Poleg vsega tega zla pa je še eno. Aplavz in pritrdjevanje Hitlerjem in Dollfusovim vzgojnim metodam, ki zahtevata, da se zamori duha, da ne sme nihče ničesar misliti, govoriti in se v kulturnem in političnem napredku udejstvovati, marveč le molčati in ubogati ukaze. Če se sedaj dogajajo grozovitosti, mora roditi letargija hujšo degeneracijo in hujše zle posledice. Zakaj človeški duh se hoče udejstvovati in če nima prilike, da bi se udejstvoval, okrne njegov duh, to je, propada in postane nedostopen za v splošno korist potrebne udejstvovanje.

Torej ne aplavzov slabi vzgoji in slabim metodam. Človeškemu duhu je treba dati priliko, da živi, sodeluje in ustvarja.

To je problem; vse drugo je ali nezavednost ali pa hinavščina.

Dvojni tir na železniški progi Beograd—Zagreb, ki bo dogotovljen iz Beograda do Novske, se bo prihodnje leto dovršil tudi na ostalem delu, iz Novske do Zagreba. V to svrhu bo treba tudi železniški most čez Savo pri Zagrebu zamenjati z novim, širšim.

Asfaltna cesta preko Balkana. V kratkem se bodo sestali strokovnjaki prizadetih balkanskih držav, da pripravijo potrebne načrte za gradnjo meddržavne asfaltirane avtomobilske ceste preko Balkana. Cesta bi se imela graditi od Rakeka do Subotice, iz Beograda preko Sofije do Carigrada, od Oradea do Bukarešte in od Soluna do Aten.

Prvi jugoslovanski protituberkulozni kongres. Jugoslovanska protituberkulozna liga in Jugoslovansko društvo ftizeologov prireditelja prihodnje leto v času od 10. do 13. maja I. jugoslovanski protituberkulozni kongres. Organizacija kongresa je poverjena Narodni protituberkulozni ligi v Ljubljani ter zdravnikom specialistom iz Dravske banovine. Kongres bo deljen v propagandno-poučni in klinično-medicinski del. Na kongres bodo vabljeni tudi zastopniki protituberkuloznih organizacij iz sosednjih držav. Iz naše države se bodo kongresa udeležili specialiti-ftizeologi, predstavniki državnih in samoupravnih zdravstvenih oblasti, zastopniki bolnic in zdravilišč, zastopniki večjih mest ter zastopniki protituberkuloznih lig iz vse države. Namen kongresa bo, da utrdi za vso državo in vse zdravstvene oblasti enotne smernice za pobiljanje tuberkuloze in da se ugotovi enoten načrt za sodelovanje vseh faktorjev, ki jim je naloga skrb za ljudsko zdravje v boju proti tuberkulozi.

Kongres uslužbencev SUZOR-a

Reorganizacija saveza na razredni podlagi

Dne 1. in 2. decembra t. l. je zasedal v Zagrebu IV. redni kongres zveze uslužbencev socialnega zavarovanja Jugoslavije, katerega so se udeležili delegati skoro iz vseh Okrožnih uradov delavskega zavarovanja. Letošnji kongres je bil pomemben zaradi sklepov, katere je moral napraviti v pogledu notranje organizacijske forme in idejne orientacije saveza. Dosedanja organizacijska oblika saveza je temeljila na popolni decentralistični osnovi. V savezu so bile včlanjene poedine krajevne organizacije, katere so bile v svojem delovanju popolnoma samostojne.

Te vrste organizacijska oblika se je pokazala kot popolnoma **zgrešena**; samostojne organizacije niso mogle razvijati večje delavnosti, vsled česar je tudi delovanje celokupnega saveza bilo zelo majhno. Kongres je to organizacijsko pomanjkljivost odpravil s tem, da je sprejel centralistična pravila. Vse krajevne organizacije bodo kot samostojne edinece likvidirale, njihovo članstvo pa bo tvorilo odslej članstvo saveza. Krajevnim organizacijam je pa kljub vsemu dana še vedno precejšnja avtonomija, posebno v finančnem oziru.

V smeri ideološke orientacije saveza je kongres napravil odločen korak naprej. Savez uslužbencev socialnega zavarovanja Jugoslavije se je deklariral kot razredna organizacija in je potrdil svojo pripadnost k skupnosti razrednega delavskega pokreta. Pri tej priliki osvojena resolucija se glasi:

IV. redni kongres Saveza uslužbencev socialnega zavarovanja Jugoslavije priznava sorodnost stremljenj usluž-

bencev ustanov delavskega zavarovanja s težnjami delavskega razreda in na podlagi tega izjavlja tudi svojo ideološko pripadnost k razrednemu delavskemu gibanju, kakor tudi pripravljenost, da s tem pokretom sodeluje za uresničenje vseh nalog delavskega razreda v njegovi borbi za emancipacijo.

Formalno se bo izvršil pristop Saveza uslužbencev socialnega zavarovanja k vrhovni instanci razrednega delavskega gibanja takoj, kakor hitro bodo storile to tudi ostale delavske in nameščenke organizacije, katere se ji dosedaj še niso priključile.

IV. redni kongres Saveza uslužbencev socialnega zavarovanja nalaga novi savezni upravi, da dela na čim popolnejšem ustvarjanju edinstva razrednega delavskega gibanja v naši državi.

Za to resolucijo so glasovali vsi delegati, razen ljubljanskih. Organizacija nameščencev pri OUDZ v Ljubljani se je izjavila tako proti centralističnim in edinstvenim pravilom, kakor tudi proti razredni orientaciji saveza. Delegati te organizacije so zagovarjali svoje stališče iz lokalnih in političnih razlogov, na katere pa se kongres ni mogel ozirati. Razredni interesi vseh uslužbencev so jačji in važnejši od lokalnega prestiža in političnega dvorjenja kakšne organizacije.

Razredno delavsko gibanje se nada, da bo nadaljnje delovanje Saveza uslužbencev socialnega zavarovanja bolj živo in uspešnejše, kakor je bilo doslej. Zavest idejne skupnosti z razrednim delavskim gibanjem bo savez pripeljala prej ali slej

v okrilje centrale delavskega strokovnega gibanja v državi,

v katerem bo gotovo našel razumevanje in podporo za svoja stremljenja po izboljšanju položaja svojih članov.

Iz dežele dolarja

Kapitalistično načrtno gospodarstvo ni mogoče

Iz Čikaga v Ameriki piše sodrug Savo Bojanović beograjskim »Radničkim Novinam« med drugim:

Oprostite, ker se Vam nisem javil tako dolgo. Nedvomno Vam je dovolj jasno, kaj pomeni, biti dalje časa brez dela. Nezaposlenost ni doletela samo posameznike, marveč velike množice, in zlasti naše sodruge, ki so aktivni v svojih organizacijah. Kriza še vedno traja, čeprav ameriški buržoazni tisk trdi neprestano, da prihaja prosperiteta. Vse to pisanje je čisto navaden bluf. Prav majhen del delavstva je bilo zaposlenega zopet po znanem načrtu Roosevelta. K vsakemu obratu prihaja na stotine delavcev, tako da jih mora policija z gumijevkami razganjati. Vam je znano, kaj se pravi apelirati na dobro voljo fabrikantov! Podjetniki so sprejeli tisoče delavcev v delo, ki so bili prej pri njih v

službi, pa so jih obdržali jako malo časa in sedaj jih je že nad polovico odpuščenih ter bo položaj najkasneje v dveh mesecih isti, kakor je bil prej. Delavske plače so v primeri z draginjo slabe. Cene življenjskih potrebščin kakor tudi vsemu drugemu silno naraščajo. Kar se je pa govorilo o tem, da bo vlada prisilila, da se skrajša delovni čas, od tega nima nihče nič. Pred nekaj dnevi je general Johnson izjavil, da gospodarski načrt »NIRA« ni nasilni ukrep, marveč je treba, da postane patriotska dolžnost podjetnikov. Tudi evropski tisk piše mnogo o tem, pa se bo prevaril, ker ne bo tako, kakor napovedujejo.

Sedaj sem pričel nekoliko delati in smatram za svojo prvo dolžnost, da se zopet naročim na »Radničke Novine«.

V procesu radi požiga nemškega rajstaga je govoril državni predsednik, ki je zahteval za Van de Lubbeja in Torglerja smrtno kazen, glede obtoženih Bolgarov pa je predlagal oprostitev radi pomanjkanja dokazov. Van de Lubbe je, kakor znano, sam priznal požig, za komunističnega poslanca Torglerja pa pravi državni tožilec, da govore mnoge okoliščine proti njemu. Ena izmed teh okoliščin je, da so ga baje videli trideset ure pred izbruhom požara v parlamentu in da ga v kritičnem času ni bilo mogoče najti, ko so ga nekatere osebe iskale. Vse kaže, da je bil nemški fašizem slabe sreče, ko se je spustil v ta proces, ki je le potrdil sum, da treba krivce iskati drugje kot pa med onimi, ki so bili obtoženi, izvzemši Van de Lubbeja, kateri se je jako mnogo gibal med naciji in to še celo v usodnih dneh pred požarom.

Panameriška unija in Društvo narodov. Zedinjene države se nočejo vmešavati v »evropsko« Društvo narodov. Sedaj je predlagal državni tajnik Hull na kongresu unije, da naj bi panameriška konferenca stala v stalnem stiku z Društvom narodov, mednarodnim uradom dela ter drugimi mednarodnimi organizacijami. Obe ustanovi bi bili sicer neodvisni, a bi sodelovali ter se med seboj dopolnjevali. Panameriška unija bi s tem postala organizem Društva narodov. Predlog je bil odkazen komisiji kongresa.

Sin Leva Tolstoja umrl. V Ameriki je umrl Ilja Tolstoj, sin slavnega ruskega pisatelja Leva Tolstoja v 68. letu starosti. Ilja je sodeloval pri filmanju očetovih del v Ameriki.

Zamorska republika »Liberia« v Afriki, (z glavnim mestom Monrovia), je sklenila izgnati vse Nemce iz svojega ozemlja, če se bo nemška vlada napram črnem še nadalje posluževala iste rasistične nestrpnosti, kakor jo kaže napram Židom in kakor jo je pokazala tudi napram nekaterim črnem, ki so naseljeni v Hamburgu. To bi bil za Nemce v Liberiji hud udarec, ker imajo vso tamšnjo trgovino v svojih rokah.

Prosti Židov. Nemško obmorsko kopališče Norderney je izdalo posebne znamke z napisom »Norderney je prost Židov!« K temu pripominja nek inozemski list zlobno: »Če bi bili izdali znamke z napisom: »Norderney je prost stenic«, bi več koristili svojemu tujskemu prometu.

Boj za Stari testament se vodi v tretjem carstvu. Državni nadškof Müller se v svoji okrožnici pritožuje, da delujejo nacionalno-socialistični krogi v smeri, da bi se odpravil cel Stari testament svetega pisma, ki je Židovski, posegajo pa že tudi po novem zakonu, ki bi ga radi reformirali in postavili Jezusovo legendo na materialno podlago liberalističnih nazorov prošlega stoletja. Nadškof roti merozdane činitele, naj tega ne delajo, ker je sveto pismo edina trdna podlaga krščanske cerkve, ki je najzanesljivejši temelj vsake države. Vsa zadrževanja grozi izzvati v Hitlerji še oster kulturni boj. Na nečem pa vendar morajo hitlerjevci brusiti svojega uma svitle meče.

PRAVILNO SE KUHA, ako se vsipole Kathreiner Kneippovo sladno kavo in pravi Franckov pridelek v hladno vodo in kuha 5 minut.

Tone Maček:

30

Slučaj Kumberger

Janez je potem pokazal Meti svojo hranilno knjižico.

»Jutri bom zopet vložil deset goldinarjev. Pred pustom pa mislim napraviti. Pozvedujem že na tihem za stanovanjem.

»Jaz bi raje že danes ko jutri. Pomisli, sedem nas je, da smo že drug drugemu na poti. Najtežje delo mi odrivajo, nimam pa nič od tega. Če bi si sama ne prislužila tu in tam z dninami, bi si celo leto ne mogla kupiti niti predpasnika.

»Še malo potrpi. Vse se bo uredilo.

»Perila ti ne bo treba kupovati, to bom že jaz oskrbela.

»Kaj pa, ali te še silijo s tistim vdovcem v Pušči?

O, še, še, pa ga ne maram, če se vsi na glavo postavijo. Sem že polnoletna.

»Prav imaš. Tudi pri meni ne boš stradala, dokler bom mogel delati.

»Raje jem pri tebi krompir v oblicah enkrat na dan, kakor na Pušči pečene piške.

Med potjo so stopili k Trpinku, kjer je Meta izpraznila svoj cekar.

»Prazen cekar vzamemo s seboj,« je dejal Janez. »Danes je v konzumu radi plačilnega dne do dveh odprto. Naložili bomo nekaj stvari, da

jih neseš s seboj domov. Naj gre vaše dekle, Trpinka, z nami, da bo potem odnesla cekar sem dol, ker gremo mi potem še malo naprej po dolini.

Konzum so že zapirali, vendar so še dali Janezu, ki so ga poznali, da je napolnil cekar s kavo in sladkorjem, da ponese Meta njegovi materi.

»Tudi za tvojo mater, France, je poleg, saj vem, da rada kavo pije, če jo ima. Mi boš že drugi mesec vrnil.«

»Hvala ti, Janez, sem že sam na to mislil, a si nisem upal reči.«

Meti je Janez kupil lepo svetlo ruto in par nogavic.

»To je zate. Da se malo oddolžim.«

»O, ampak to veliko več stane, kakor ono, te bom preveč oškodovala.«

»Saj je vseeno, kar ti zdaj kupim, ti pozneje ne bo treba.«

Pomenljivo ji je pomežiknil, da je zardela sreče.

Trpinkino dekle je odneslo nabasan cekar na stanovanje.

»Kam pa mi sedaj?« je vprašal Janez. »Ali gremo kam na okrepčilo?«

»Jaz nisem še prav nič potrebna. Imamo še čas. Rada bi se malo razgledala po vašem rudniku.«

Šli so navzgor preko lesnega skladišča:

»Oj, koliko lesa in kako debela debla. S tem bi lahko zgradili celo mesto!«

»Draga moja, v treh mesecih bo to vse porabljeno in spravljeno v jamo. Vsak dan prihajajo novi vagoni z lesom, da ga je vedno dosti na skladišču.«

»Kaj pa je tistale palača tam?«

»To je rudniška uprava. Spodaj so pisarne, v prvem nadstropju pa stanuje ravnatelj.«

»V celem prvem nadstropju?! O to pa mora imeti gotovo krasno stanovanje. Si že bil kdaj pri njem?«

»Ne še, in mislim, da tudi od ostalih rudarjev še nihče ni bil v njegovem stanovanju. Niti od paznikov. K njemu imajo dostop samo inženirji in višji uradniki. Če on na svojih nadzornih obhodih kedaj ogovori kakega navadnega rudarja, je to izredno velik dogodek, o katerem se potem več dni govori. Sicer je pa itak trd Nemec, ki ne razume ljudi in oni ne njega. Samo zmerjati zna po slovensko in tega se v stiku z ljudmi pridno poslužuje. Kudič, kudič — začne kričati, kadar mu kaj ni prav. To pa je navadno vedno, nihče mu ni dovolj marljiv.«

»Pa kako, da Nemci povsod komadirajo? V Rajhenburgu je tudi Nemec ravnatelj in na parni žagi v Sevnici je delovodja tudi Nemec.«

»Kaj češ, oni vladajo.«

(Dalje prihodnjič.)

Ljubljana

Silvestrovanje bo priredil krajevni medstrokovni odbor Stokovne komisije v Ljubljani v dvorani Delavske zbornice za člane in članice svobodnih strokovnih organizacij, za »Svobodaše« in »Svobodašice« in za članice »Zveze delavskih žen in deklet« v nedeljo, dne 31. decembra 1933, ki je itak tudi zadnji dan v 365 mizer- ninih dneh starega leta. Hočemo se ta večer posloviti od starega leta in biti nekoliko dobre volje, upajoč, da bo leto 1934., če ne že boljše od odhajajočega, pa da vsaj slabše ne bo, če bomo bolj odločni, samo- zavestni in borbeni.

Litija

Mi delamo s polno paro! V nedeljo je imela tukajšnja podružnica »Svobode« svo- je drugo predavanje, in sicer o temi: Kako je nastal stroj. Predaval je sodr. Leskov- sek Franc, tajnik kovinarjev iz Ljubljane. Obisk je bil prav dober. Navzoči so z za- nintanjem sledili predavanju, ki so ga po- nazorovale slike. Tukajšnja Svoboda se je jako razmahnila, saj šteje že 60 rednih čla- nov. Postavlja si tudi svoj lasten oder v dvorani sodr. Cerarja Franceta. Za na Sil- vestrov večer se bo vršila prireditev s prav- pestrim sporedom. 6. januarja pa pridejo gostovat sodrugi iz Dobruj z igro »Rdeče rože«. Avtor igre je sodr. Moškrič Jože, ki bo igral tudi glavno vlogo. Snov je kot na- lašč za naše razmere, zato bomo gledali, da bo dvorana nabito polna. — Tudi stro- kovna organizacija se bo razmahnila. Izvo- lil se je že petčlanski pripravljalni odbor, in sicer iz sledečih sodrugov. Predsednik Podlipnik Franc, zapisnikar Vuk Viktor, bla- gajnik, Berčon Franc, Frumen Alojzij in Benedekovič Marija. Pravila smo že odpo- slali na sresko načelstvo in ko bomo dobili rešitev, bomo začeli z nadaljnjim delom. Vendar je pa dolžnost tega petčlanskega odbora, da že sedaj pridobiva člane. Tudi »Delavska Politika« ima že precej čitate- ljev, upamo, da med njimi ni nobenih za- stonjkarjev. Zato apeliramo na vse naše čitatele, da poravnajo naročnino. Saj Din 10.— mesečno bo lahko vsak žrtvoval za tako važnega svetovaleca kakor je »Del. Politika«. Zavedajte pa se tega, da se naš list vzdržuje izključno le z naročnino. k.

Šoštanj

Po volitvah v Delavsko zbornico imajo gospodje mačka. Naši »plavi« ne morejo preboleti svojega poraza pri volitvah v De- lavsko zbornico. Tako se je nek stooštinski »plavi« oglašil v »Pohodu« št. 48 ter opisal pod naslovom »Vpliv nemškega kapitala na naš rod« vse volilne dogodke od leta 1927 v Šoštanj. V podrobnosti tega članka se ne bomo spuščali, dotaknemo se ga le v toliko, da bo delavstvo vedelo, na kakšen način so plavi hoteli izvojevati Delavsko zbornico. Med drugim piše »Pohod« tudi to-le: »... V soboto in nedeljo so se končno vršile volitve v Delavsko zbornico. Kljub prošnjam od strani sreskega poglavarstva in narodnjakov v Šoštanju ni hotela tovarna vplivati na svo- je delavstvo, da bi glasovalo za državno nacionalno listo (smešno!). Ali je tudi JNS kandidirala pri volitvah v Delavsko zborni- co? Revček je pozabil, da so lahko kandi- dirale pri volitvah v Delavsko zbornico le registrirane strokovne organizacije, ampak je prepustila delavstvu popolnoma prosto pot, da je volilo po svojem prepričanju, in seveda volilo kompaktno socialistično listo.« Gospodje okoli plavih so torej javno pove- dali, da jim ni za delavske pravice. Pa kako naj taki ljudje nastopajo v Delavski zbor- nici za delavske interese, ko pa javno po- vejo, da so prosili pri volitvah pomoči kapi- taliste, naj jih podpirajo? Majka vam mila, mar res mislite, da mi nismo jugoslovanski državljani? Da se bo z nami delalo, kar se bo hotelo? Da bi mi ne smeli o svoji usodi nikjer sami odločati? Zmotili ste se! Maska vam je padla z obraza. Delavstvo vam ne bo nasledilo! Ker smo že pri stvari, naj omenimo še nekaj radi volilne propagande. Naše de- lavstvo se je pripravilo za volitve brez pompa; vzorno disciplino je pokazalo zlasti na obratnem volišču, kjer plavi izmed 309 oddanih glasov niso dobili niti enega glasu, čeravno so s svojimi obrekovalnimi letaki preplavali ves Šoštanj in okolico. V svoj propagandni voz pa so vpregli celo nekaj obrtnikov. A ti junaki so imeli uspeh le pri nekaterih služkinjah, med delavstvo pa se niso upali, ker so jim bila tla prevročja. Na- povedan je bil celo shod, na katerega je bil namenjen priti sam »Führer« B. iz Maribora. Po glej smolo, ni ga bilo. Naknadno smo iz- vedeli, da se mu je od strani tukajšnjih na- cediev odsvetovalo priti v Šoštanj. Mi smo pa gospoda že z veseljem pričakovali, saj nam je dobro znan in bi bilo vsaj malo zabave v teh resnih časih. Tretji dan po volitvah se je oglašil pri našem zaupniku funkcionar JNS in ga vprašal, kaj je vzrok, da plavi niso dobili na obratnem volišču niti enega glasu, čeravno imajo nad 40 delavcev vpisanih v JNS? Naš zaupnik mu je pomilovalno odgo- voril, da so to naprže člani samo na papirju, po prepričanju pa so se pokazali socialiste in da se jih naj pač črta iz seznama. (Šo- štanski sodrugom vsa čast! Take zmag- nad plavimi delavstvo ni izbojevalo v nobeni drugi tovarni v Dravski banovini. V tem oziru so nam šoštanski sodrugi lahko za vzgled. Op. ur.)

Prevalje

Delavski tečaj. Za nedeljo, dne 17. t. m. napovedano predavanje od- pade radi vremenskih nepravil. Črna.

Delavski razred in esperanto

Kakor razvoj gospodarstva zbljuje ljudstvatoko zbljuje esperanto narode, ker omogo- ča, da se medsebojno sporazumevajo

V nedeljo, dne 3. decembra zvečer se je vršilo v Delavski zbornici v Beogradu na pobudo Centrale za radniško vaspitanje (de- lavsko izobrazbo) zelo uspešno predavanje o »Esperantu in delavstvu«. Predaval je dr. J. Stefančič, predsednik Jugoslovanske espe- rantske lige.

Rekel je med drugim to-le:

Danes se povsod občuti potreba za zna- njem vsaj enega tujega jezika. Povsod ob- stojajo razna društva za bratske odnose med narodi in klubi, za učenje jezikov n. pr. francoščine, nemščine, angleščine, ki — med po domače povedano — širijo nacionalno kulturo dotičnih narodov. A na drugi strani postojijo po celem svetu

esperantski klubi, ki delajo za zblizanje narodov

na podlagi nevtralnega jezika in mednarod- ne kulture.

Delavci, ki nimajo ne časa ne sredstev na razpolago za učenje tujih jezikov, ki pa že radi organizacijske mednarodne poveza- nosti morajo poznati vsaj en mednarodni jezik, potem katerega spoznavajo življenske prilike širom celega sveta in tako dobijo pravo mednarodno zavest, se morajo neob- hodno oprijeti esperanta.

Marx, ki je bil eden izmed najvidnejših stvariteljev prve delavske internacionale, je pisal že leta 1865, da se mora tvoriti med- naroden jezik znanstvenim putem, kar je pozneje drugi kongres prve internacionale, ki se je vršil leta 1876 v Lausani v § 5 tudi tako-le formuliral:

»Kongres misli, da bi en mednaro- den jezik in reforma pravopisa bila od velike koristi za delavstvo, ker bi to pospešilo zedinjenje in bratstvo naro- dov.«

Toda ta čas še ni bilo esperanta. On se je rodil šele pozneje in to leta 1887. Ali kljub mišljenju Marxa, kljub izreku drugega kongresa in kljub resničnim koristim, ki jih dandanes mora že vsak človek skoraj oti- pati, se mora esperantski pokret še vedno boriti z velikimi predsodki.

Ti predsodki so izrastki neznanja. Mi moramo tu preiskati faktorje, ki so delovali na postanek mednarodnega jezika.

Kdaj začenjajo poizkusi za stvarjanje med- narodnega jezika?

Takozvani idealisti trdijo, da je začetek vsega v človeškem duhu, da je namreč misel gonilna sila razvoja, medtem ko pa mi — dialektično gledano — vidimo, da je človek stvor sredine v kateri živi in da so gospo- darske razmere one, ki vplivajo na razvoj.

V primitivnem društvu s skupno po- sestjo ni obstajala nobena potreba za nekim širšim sredstvom za sporazumevanje. Tudi gospodarstvo v dobi suženjstva še ni obču- tilo te potrebe. Neka podzavestna želja je pač postojala med narodi, kar se vidi iz pri- povedk o babilonskem stolpu. Veliki filozof Plato je jasno videl, da je treba večne punte sužnjeva zatreti na ta način, da se sužnje po- meša. Tako bi se oni, v nemogočnosti, da se sporazumejo, ne mogli več upirati svojim gospodarjem. Po zmagovalnih vojnah rim- skega imperija je bil sprejet kot sredstvo sporazumevanja med narodi latinski jezik, jezik gospodarjev, a to le od višjih razredov, medtem ko ga narod ni sprejel.

Na kraju fevdalizma propada tudi la- tinski jezik in nacionalni jeziki pridejo ved- no bolj do veljave. S francosko revolucijo, ki je prinesla na gospodarskem polju zmago kapitalizma, je omogočen neovirani razvoj tehnike in mašinstva. Življenje postane se- daj vedno bolj mednarodno in to na vseh poljih kulture. Ta mednarodni princip se je oprijel tudi jezika.

V teku 300 let je bilo napravljenih ka- kih 500 poizkusov za ustvarjanje medna- rodnih jezikov, ki so pa vsi, razen espe- ranta, izginili. Tvorci esperanta je stvoril svoj jezik tako, kakor so bili stvoreni na- rodni jeziki in zato je edino on imel toza- devno uspeh.

Za svoje predavanje je žel predavatelj obilo zahvale, a stvoril je med poslušalci pravo vznemirjenje. Smelo lahko trdimo, da bo uspeh tega predavanja viden v porastu ude- ležencev tečaja, kakor v porastu članstva delavskega esperantskega kluba.

Zagorje ob Savi

Strašna beda, ki razsaja med našimi šte- vilnimi brezposelnimi, prihaja predvsem sedaj v zimi do izraza. Tako je sam me- ščanski list »Jutro« moral prinesiti poročilo, da je neki brezposelni delavec na Lokah vsled pomanjkanja umrl. Vendar, reči se mora, da vsa zagorska in okoliška jav- nost sočustvuje s temi nesrečniki. Tako bo »Društvo za varstvo otrok« letos obdarilo 152 šoloobveznih otrok z močnimi čevlji. — Nadalje se je ustanovil odbor za oskrbo brezposelnih. Ta odbor si je nadel nalogo, da skuša najpotrebnejšim brezposelnim nu- diti enkratno dnevno izdatno hrano. Toza- devno se je s 1. decembrom t. l. otvorila v hiši Ljudske stavbne zadruge kuhinja, iz katere se točasno daje hrana 35 brezposel- nim. Ali vse to je mnogo premalo. Če se ho- če, da se bo vsaj za silo moglo preživeti čez zimo vse naše brezposelne, potem bo morala občina s pomočjo banovine in države nujno poskrbeti za potrebna sredstva.

Vevče.

V teku je akcija za ustanovitev espe- rantskega tečaja, pri katerem bi prišli v po- števi vsi zainteresirani iz D. M. v Polju, kakor tudi iz dobrijske strani. Razgovor se bo vr- šil v nedeljo, dne 17. decembra ob 14. uri v posebni sobi gostilne Fr. Anžeta v Vevčah. Vljudo se naproša vse one, ki bi imeli vo- ljo, da se učijo esperanščine, da se udeleže tega razgovora, ker bo odločilen za nadaljnjo akcijo. Pričeli bi takoj po božičnih praznikih in je čas za prigrisitev omejen le na dober teden. Ker pa bo treba še nekaj predpri- prav, je stvar že nujna. Režija bo zelo ma- lenkostna, tako da bo omogočeno vsakomur, da tečaj poseba in se nekaj nauči, kar mu bo brez dvoma v bodočnosti koristilo. M.

Črna pri Prevaljah

Delavski tečaj. Ker je zveza z na- šo dolino pretrgana, odpade preda- vanje, ki bi se imelo vršiti v nedeljo, dne 17. t. m. v okviru delavskega tečaja.

Maribor

Ali si si že preskrbel vstopnico za Cankarjevo pro- slavo ob priliki 15 letnice njegove smrti?

Proslavo priredi dramatski odsek »Svobode« v soboto, dne 16. decembra 1933 ob 20. uri v mariborskem gledališču.

Vstopnice v predprodaji se dobijo pri zaupnikih, v knjižnici De- lavske zbornice, v papirnici Ljudske tiskarne in v upravi našega lista. Pridite vsi in pripeljite s seboj vaše znanke in prijatelje!

Predavanje o Ivanu Cankarju v sredo, dne 13. t. m. je privabilo v De- lavsko zbornico mnogo poslušalcev. S. prof. Teply je govoril o Ivanu Can- karju kot boritelju za pravice poni- žanih in teptanih. Pokazal nam je Cankarja, kakršen je bil, v ogledalu njegovih lastnih del. Beseda preda- vatelja je našla pri poslušalcih globok odmev; kdor Cankarja še ni poznal, ta se je na tem večeru navdušil zanj, njemu bo postal umrl pisatelj svetil- nik v težkih urah današnjih dni. Hva- ležni poslušalci so nagradili predava- telja z dolgotrajnim ploskanjem.

Proračun mestne občine je razgr- njen. Novi proračun je nižji od lan- skega za Din 117.170.—

Sneži. Vreme zadnjih dni nam je prineslo že precej snega; z malimi presledki pa še vedno sneži. Brez-

poselni bodo sicer nekaj zaslužili. Za stotine lačnih in brezposelnih se pa obetajo hudi časi.

Društvo »Priatelj Prirode«, kra- jevni odbor Maribor, priredi v pon- deljek, dne 18. decembra ob 19. uri v svojem društvenem lokalu, Ruška cesta 7 (dvorišče, vhod Ruška c. 5) božičnico z velikim, pestrim spore- dom (predavanje, kuhanje čaja, draž- ba drevesca itd.). K tej prireditvi so vabljeni člani in prijatelji.

Društvo »Šola in dom« v Mariboru. Od- bor društva »Šola in dom« v Mariboru se je sledeče konstituiral: Predsednik dr. Po- lijanec Leopold, podpredsednik Franc, Mina- rik, blagajnik Štefanija Plantanova, tajnik Franjo Zebot. Predsednik nadzorstva Franc Rožman. Člane sprejemajo posamezna šol- ska vodstva in člani odbora.

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Voe, kar rabite za pisarne, ku- puje v trgovini Ljudske ti- skarne d. d., Slomškov trg 6

Narod je čreda ovnov

Tako je nedavno nazval nemški »voditelj« Hitler ljudske množice. Kljub temu, da je Hitler v Nemčiji, mar- več tudi po drugih deželah se pojav- lja silno kolebanje ljudskih množic enkrat na to, enkrat na ono stran. Opazovali smo ob raznih volitvah in v vsakdanjem življenju, da je med narodom vse premalo stanovitnosti in realne zavednosti, premalo zna- čajnosli in tudi premalo odločnosti. Ljudstvo bega za krilatimi beseda- mi in revolucionarnimi frazami tudi najhujše reakcije, kakor brez glave. Niti pedi ne misli na posledice in bo- dočnost, čeprav živimo v prosvitleni dobi.

To je karakteristika današnje dobe, ki je ni povzročil silni napre- dek razvoja, marveč grozovite na- pake v vzgoji o bistvu napredka. Iz- obrazba, splošna civilizacija, zna- nost, umetnost, vse je napredovalo.

Duhovno je človeštvo v zadnjem stoletju napravilo ogromen korak naprej. Toda razvoj se je vršil tako naglo, da je kultura ostala v knjigah in deloma pri ljudeh, ki so se direk- no bavili z njo. Velika množica na- rodov pa temu razvoju ni sledila, marveč je ostala prepuščena sama sebi, tako, da imamo danes visok kulturni razvoj brez naroda. Narod si ni osvojil bistva razvoja in dru- žabni sistem tudi ne. Zato se borba med socialističnim in kapitalističnim sistemom še ni nič omilila. Socialno- politična borba gre naravnim putem: ni pa šel z družbo sporedno kulturni napredek, ker je le malo vplival na pospešje reform v gospodarskem sistemu.

Hitler ima torej prav, dasi je na- sprotnik naših idej in dasi je že pred nastopom vlade podlegel kapitali- stičnemu fevdalizmu.

Delavstvo se mora iz takih poja- vov učiti.

Vse to nam nalaga težko in od- govorno delo. To napako vidimo sa- mi. In je zlo. Delavsko gibanje pa stoji odločno na stališču, da mora tudi delavstvo prežeti prava kulta- ra, ki obseza več kakor čitanje in pisanje. Več, pravimo! Delavstvo se mora dvigniti duhovno, to je prvo. Nič manj važno pa ni, da se v svoji izobrazbi izpopolni tako, da razume politiko, gospodarstvo in z ozirom na to predvsem svojo socialistično nalogo v družbi. To ni lahka stvar. Treba je samoizobrazbe, treba je pa tudi, da vrše delavske politične, strokovne, kulturne in gospodarske organizacije to kulturno delo. Zakaj le kulturno visoko stoječa organiza- cija in vsak posamezni član bo ve- dela in razumela prav svojo nalogo in jo vršila.

Mi ne maramo biti »ovni«, mar- več hočemo biti zavedni in značajni sobojevniki v svojih organizacijah.

Če bomo vršili to nalogo iskreno in vestno, kmalu ne bo več »ovnov«, ki nas ovirajo pri delu za naš so- cialni napredek.

Širite naš list!

Ptuj

10.000 Din za nadurno delo

Objavljamo zopet krasen uspeh organiziranega delavca v boju za pravice po zakonu o zaščiti delavstva. Pri mestni občini v Ptuj je bil zaposlen v parni lesni žagi neki strojnik od leta 1902 do oktobra 1933, torej nad 30 let. Čeprav ima občina celo vrsto podjetij, kjer je zaposlenih okrog 50 delavcev, torej nad 15 in je vsled tega v smislu zakona o zaščiti delavcev dopusten le 8-urni delavnik, je moral ta strojnik skupno z ostalimi delavci zadnja leta opravljati nešteto nadurnega dela, ne da bi mu mestna občina te nadure plačevala z zakonitim 50% povzkom. Delati je moral strojnik povprečno po 18 ur dnevno, pa tudi po 20 in še več nepretrgoma. Ko pa je delal v soboto, dne 30. sept. zopet 18 ur, je moral kljub temu tudi v nedeljo, dne 1. okt. nastopiti službo že ob 6. uri zjutraj, kot že prej večkrat, in torej ni imel niti zakonitega nedeljskega počitka, ki je po zakonu strogo predpisan za vsako obrtno podjetje, izvzemši gotove obrate, ki pa morajo namesto nedelje, dajati uslužbencem drug dan v tednu prosto. Vseeno mestna občina, ki bi morala še posebej strogo čuvati socialno zakonodajo naše države, tudi za nedelje ni plačevala nadurnega dela z nobenim povzkom, posebno pa ne z zakonitim 50%.

Ta občinski strojnik mesta Ptuja je bil naravno vsled neprestanega nadurnega dela telesno že čisto izčrpan in zlasti živčno, ter je prišel v nedeljo, dne 1. okt. radi neke odredbe v konflikt z mestnim upraviteljem in posledica je bila, da je mestna občina tega strojnika po 31. letih službovanja kljub gornjemu nadčloveškemu nadurnemu zaposlenju, odpustila iz službe.

Odpušteni strojnik pa je imel k sreči točen seznam vseh nadur, ki si jih je natančno zračunil za vsa leta nazaj ter nato vložil proti mestni občini tožbo za plačilo 50% povzka za nadurno delo v zadnjih treh

letih, kar je znašalo z obrestmi vred nič manj kot Din 10.659,60. O zadevi je sklepal občinski svet in je občina gornjo terjatev strojniku nato plačala še predno se je vršila razprava pred sodiščem.

Trbovlje

Proslava obletnice Cankarjeve smrti. V nedeljo, dne 10. t. m., se je vršila v Delavskem domu spominska svečanost v počastitev spomina 15 letnice smrti našega velikega pisatelja Ivana Cankarja. Slavnostni govor, ki ga je imel pisatelj A. Cerkenik je mogočno vplival na vse udeležence. Recital je agilni član »Svobode« in vodja dramatičnega odseka s. Majdič Leopold, ki je žel mnogo priznanja. Potem so Svododaši igrali »Hlapce«, delo Ivana Cankarja. To satire polno odsko delo ima danes večji pomen kot kdajkoli prej. Sodelovala je tudi izvrstna Delavska godba. Proslava je potekla zelo lepo, v zadovoljstvo posetnikov in prirediteljev.

Hrastnik

Časi se izpreminjajo in ljudje z njimi. Razmere, ki so bile pred par meseci še take in take, so danes že čisto drugačne. Tako se tudi družba izpreminja neprestano. Vse je v razvoju. Nismo si pa mislili, da se bodo tudi nekateri gospodje, ki so strogo nacionalni, izpremenili, kar čez noč, da bodo zavrgli svoje prejšnje misli in pozabili na vse to, kar so govorili še do včeraj. Pred dobrim letom dni je tukajšnji prehranjevalni odbor nameraval organizirati velik koncert v Narodnem domu, katerega čisti dobiček je bil namenjen za brezposelne v Hrastniku. Pri koncertu bi bili sodelovali 3 pevski zbori, dve godbi na pihala in orkester. Program se je sestavil po predlogih. Vse je šlo gladko do pevskega odseka »Svobode« II., ki je hotel nastopiti

z več slovenskimi in eno nemško pesmijo rudarjev »Aus der Tiefe«. Tu pa se je sedaj cela reč ustavila. Gospodje, ki stoje blizu gotovim društvom, so naenkrat našli razne izgovore, njihova narodna zavednost jim je narekovala, da so se odrekli skupnemu nastopu. — Prav, toda: Kaj pa pravijo sedaj ti gospodje, ko se v taistem Narodnem domu, kjer bi se bil moral vršiti omenjeni koncert, predvajajo nemški »velefilmi« (bolje velenemški hitlerjevi filmi), iz katerih vsebine vejata oholost in nadutost nemškega fašizma, junckerstva in militarizma? Ne vemo, nič ne vemo, ker gospodje molče. »Pohod«, ki je že tolikokrat kritiziral hrastniško nemškutarijo, nič ne vidi, kaj se godi med štirimi stenami Narodnega doma. Vse je tiho, kot da se to nikogar nič ne tiče. Kinopredstave nosijo lepe denarce, za denar je pa že treba zatisniti magari tudi obe očesi. »Geld macht Frieden!«, kaj ne, saj se tudi po nemško razumemo? Pred letom dni se je šlo za pomoč bednim, danes gre za pomoč narodnemu delu. Tu pa nehajo pomisleki, namen posvečuje sredstva in da bomo še mi kaj pri vsem tem profitirali, pravimo: delavstvo naj se iz vsega tega uči in po tem ravna.

Jesenice

Da ne bo nesporazuma. »Delavska Politika« štev. 98 z dne 9. decembra 1933 je prinesla pod naslovom Jesenice tudi nekaj popravek ali pojasnilo radi mojega govora ob priliki pogreba s. Zugwitza. V pravo informacijo javnosti prosim, da priobčite sledeče. Ker izgleda sedaj zadeva tako, kakor bi me radi tega klical kdo na odgovor, ali me celo prisilil do kakšnega popravka, izjavljam, da je ta popravek dal nekdo (očividno jeseniški dopisnik) brez moje vednosti in še manj mojega dovoljenja, da sem za vse to izvedel šele, ko sem čital »Delavsko Politiko« in da takega popravka sploh ni bilo treba. Jaz sem govoril čital ter ni v njem niti enih, niti drugih besed, ki so popravljene. Čital pa sem: »V neblagoslovljeni zemlji boš počival, pravijo ljudje, kdo pa zamore zabraniti blagoslov nam, ki Te blagoslovljamo vsi, ki verujemo v bodočnost in vstajenje človeštva.« — Tako je bila zadeva in nič drugače.

Jesenice, dne 12. decembra 1933.

Sodružni pozdrav Toman Franc.

»Dva srca, en utrip« je naziv velike filmske operete, ki jo bo predvajal Kino Radio v petek, soboto in nedeljo, od 15. do 17. t. m. (v nedeljo tudi ob 15. uri). V glavnih vlogah Lillian Harvey in W. A. Retty.

Vera v izobrazbo

V »Křest'anske Revue« piše Em. Rádl:

»Ljudje morajo čutiti, da demokracija res živi in ni le časopisna parola. Inteligenca ne sme zbujati vtiska, da je v resnici parazit družbe, marveč mora pozitivno v soglasju z aktualnimi potrebami države delati. Sploh, potrebno je dvigniti kulturno delo; s pozitivno izobrazbo se mora premagati ideologijo, ki se vsiljuje od zunaj; potreba je nekoliko vere v moč izobrazbe. Če je naš program boljši, bo obveljal. Samo reakcionarci so fatalisti.«

Kulturni pregled

Knjige iz zgodovine in ekonomije.

Marljiva beograjska založba »Nolit« je pričela z izdajanjem nove serije knjig iz področja zgodovine in ekonomije. S tem stopa v življenje snov, ki bo interes bralske publike iz tega področja le še povečala. Kot svojo prvo knjigo je izdala »Nolit« delo Emila Lucke »Torquemada«, eno od najpomembnejših zgodovinskih del o inkviziciji Španije, katerega objektivnost in dokumentarnost je priznana celo od onih, ki se še danes ne morejo pomiriti s prestankom inkvizicije. Je to delo, ki je spričlo današnjih dogodkov, ki se odigravajo zlasti v Nemčiji, nadvse aktualno ter utegne marsikateremu slepcu odpreti oči. Saj je znano, da se zgodovina ponavlja in kdo ne bi trdil, da niso današnje politične in kulturne reakcije, ki zavdajajo ves svet, podoba ponavljajoče se zgodovine?

Knjiga ima šest poglavij, in sicer: 1. Začetki inkvizicije, 2. Torquemada in španska državna inkvizicija, 3. Sodišče, proces, mučenje, auto da fe, 4. delovanje inkvizicije, 5. posamezni interesantni primeri, 6. konec inkvizicije.

Vsa kritika je enodušno mnenja, da je to knjiga visoke znanstvene vrednosti, knjiga stane kartonirana Din 55.—, v platno vezana pa Din 85.—.

Iz iste serije bi morla iziti tudi knjiga napisana od Mednarodnega razsodišča povodom procesa o požigu nemškega rajhstaga v Londonu — ali je bila prepovedana. F. K.

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

PERJE

sivo, čehano, kg 25.—
Polpuh beli, kg 95.—
Puh sivi, kg 100.—
Puh beli, najfinejši kg 220.—
 vse kemično čiščeno!

Eksportna hiša „Luna“, Maribor

Vozički za lutke

komad od
 Din 75.—,
 Din 100.—
 Din 140.—.

Eksportna hiša Luna

Maribor, Aleksandrova c. 13

Ročne torbice

listnice, denarnice itd. v veliki izbiri po nizkih cenah priporoča

IVAN KRAVOS
 Aleksandrova cesta št. 13

Nalagajte svoje prihranke
 v Starjeski hranilnici in posojilnici
 v Mariboru, Slomškov trg št. 6.

Fin

Double

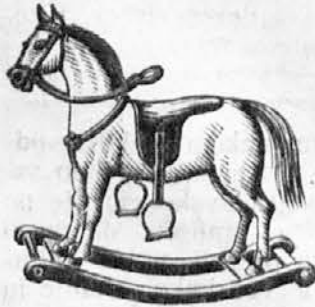
od Din 58.— naprej, samo v

Trpinovem
 tekstilnem bazarju

Maribor

Vetrinjska ulica št. 15

Gugalni konji

komad od
 Din 85.— do
 Din 100.—

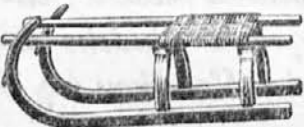
Eksportna hiša Luna

Maribor, Aleksandrova c. 13

SANKE

najboljše kvalitete

enosedežne . . . Din 65.—
 dvosedežne . . . Din 85.—
 trisedežne . . . Din 95.—

Eksportna hiša Luna

Maribor, Aleksandrova c. 13

Iščem

žensko za postrežbo k manjši delavski družini. Znati mora tudi domače kuhati. Zglasi se naj pri: Dvoršak, Mestni pogrebni zavod, Maribor

Vestje

žemperje

puloverje

in cele pletene obleke izdeluje po najnižji ceni

Beti Pušnik

Celje, Cankarjeva ulica št. 4

Nabirajte nove naročnike

Mi varujemo Vaše zdravje!

Naši

zajamčeno

nepremočljivi

HUBERTUSI

varujejo Vas pred dežjem in mrazom.

TIVAR-OBLEKE.